

Gradivo za sejo Občinskega sveta občine Črnomelj v marcu 2021

Zadeva: **MNENJE K PREDLOGU ZAKONA O SPREMEMBAH IN DOPOLNITVAH ZAKONA O PLANINSKIH POTEH**

OBRAZLOŽITEV:

V Državni zbor RS je bil vložen predlog Zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o planinskih poteh (v prilogi).

Predlog sprememb zakona prinaša pomembne popravke aktualnega Zakona o planinskih poteh (Ur.l.RS 61/07). Vzdrževanje, označevanje in opremljanje planinskih poti še vedno temelji na prostovoljstvu. Za Planinsko zvezo oz. planinska društva, ki so skrbniki planinskih poti, je ključna vzpostavitev sistemskega sofinanciranja vzdrževanja planinskih poti za nastale materialne stroške. Sedaj se vzdrževanje in označevanje planinskih poti sofinancira iz javnih sredstev Fundacije za financiranje športnih organizacij, ministrstva za obrambo in notranje zadeve, ki za to namenita določeno število ur letenja s helikopterjem, do ostalih javnih sredstev pa Planinska zveza pride samo, če uspe na posameznih razpisih. Predlagatelji z novelo zakona pričakujejo, da bo ministrstvo pristojno za turizem, na letni ravni preko neposredne pogodbe namenilo tudi sredstva za vzdrževanje in označevanje planinskih poti. Pričakujejo pa tudi, da bodo sredstva za te namene poleg državnih organov zagotovile vsaj občine na turističnih območjih. S spremembo zakona se občini omogoča, da ta za sofinanciranje vzdrževanja in označevanja planinskih poti ali delov planinskih poti sklene neposredno pogodbo s pristojno planinsko nevladno organizacijo na način, da ta sredstva lahko v obliki nadomestila iz tega zakona nameni skrbniku planinske poti, ki opravlja skrbništvo za planinske poti ali dela planinske poti na njenem območju. Sprememba zakona nedvoumno določa tudi, da pristojna nevladna planinska organizacija občinska sredstva lahko nameni zgolj skrbniku, ki skrbi za vzdrževanje planinskih poti na območju občine. Poleg tega se omogoča tudi, da lokalna skupnost lahko za sofinanciranje, vzdrževanje in označevanje planinskih poti mimo pristojne nevladne planinske organizacije sklene pogodbo neposredno kar s skrbniki planinskih poti, ki opravljajo skrbništvo za planinske poti ali dele planinskih poti na njenem območju. Ker sredstva v že prejetih proračunih države in lokalnih skupnosti za leti 2021 in 2022 za namene vzdrževanja in označevanja planinskih poti niso zagotovljena, se uporaba določb zakona zamika na začetek proračunskega leta, za katerega proračuni še niso sprejeti.

Skladno z zakonodajnim postopkom je Državni zbor pozval občine za podajo mnenja glede predloga zakona in sicer do 29. 3. 2021.

Tudi Planinska zveza Slovenije je svojim planinskim društvom poslala pobudo, da v svojem lokalnem okolju apelirajo na svojo občino, da podpre predlog zakona, saj prinaša pozitivne učinke za planinstvo in možnost za nadaljnjo ohranjanje in nadgradnjo urejenosti planinskih poti na zelenem nivoju, kar prinaša učinke tako za lokalno prebivalstvo in možnost rekreacije, kot za razvoj lokalnega turizma.

PREDLOG SKLEPA:

Občinski svet občine Črnomelj izdaja pozitivno mnenje in podpira sprejetje Predloga Zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o planinskih poteh.

Pripravila: Mojca Črnič, OU

Predlagatelj:
Andrej Kavšek, župan

Priloga:

- Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o planinskih poteh [ZPlanP_uradni_predlog_za_obravnavo_\(2\).pdf](#)

REPUBLIKA SLOVENIJA
DRŽAVNI ZBOR

Šubičeva ulica 4, 1000 Ljubljana
t: 01 478 94 00, f: 01 478 98 45, e: gp@dz-rs.si, www.dz-rs.si

DRŽAVNI ZBOR REPUBLIKE SLOVENIJE

Prejeto:	26 -02- 2021	
Šifra:	327 - 04/21 - 5/1	
Povezava:		
PA:	1713 - VIII	EU:
Sign. zn.:		
Kratice:		

Ljubljana, 26. februar 2021

Skupina poslank in poslancev (prvopodpisana Mateja Udovč)

Igor Zorčič
predsednik Državnega zbora

Spoštovani!

Na podlagi 88. člena Ustave Republike Slovenije (Uradni list RS, št. 33/91-I, 42/97, 66/00, 24/03 69/04, 68/06 in 47/13), 19. člena Zakona o poslancih (Uradni list RS, št. 112/05 - uradno prečiščeno besedilo, 20/06 - ZNOJF-1, 109/08, 39/11 in 48/12), 114. in 142. člena Poslovnika Državnega zbora Republike Slovenije (Uradni list RS, št. 92/07 – uradno prečiščeno besedilo, 105/10, 80/13, 38/17 in 46/20) vlagamo spodaj podpisane poslanke in poslanci

**PREDLOG ZAKONA O SPREMEMBAH IN DOPOLNITVAH
ZAKONA O PLANINSKIH POTEH,**

ki vam ga pošiljamo v obravnavo in sprejem po skrajšanem postopku na podlagi 114. in 142. člena Poslovnika Državnega zbora.

Državnemu zboru predlagamo, da Predlog Zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o planinskih poteh obravnava po skrajšanem postopku, saj gre za manj zahtevne spremembe in dopolnitve zakona.

Pri obravnavi predloga zakona v Državnem zboru in pri delu njegovih delovnih teles bo sodelovala poslanka Mateja Udovč.

Prilogi:

- Predlog Zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o planinskih poteh,
- podpisi poslank in poslancev:
 - Mateja Udovč
 - Janja Sluga

- Monika Gregorčič
- Gregor Perič
- mag. Branislav Rajič
- mag. Dušan Verbič
- Igor Zorčič
- Mojca Žnidarič

- Danijel Krivec
- Anja Bah Žibert
- Franc Breznik
- Nada Brinovšek
- Boris Doblekar
- Jure Ferjan
- mag. Karmen Furman
- mag. Branko Grims
- Eva Irgl
- Lidija Ivanuša
- Alenka Jeraj
- mag. Dejan Kaloh
- Franci Kepa
- Jožef Lenart
- Suzana Lep Šimenko
- Tomaž Lisec
- Leon Merjasec
- Janez Moškrič
- Bojan Podkrajšek
- mag. Marko Potočnik
- Marijan Pojbič
- Franc Rosec
- Mojca Škrinjar
- Jože Tanko
- mag. Elena Zavadlav Ušaj
- Ljubo Žnidar

- Jožef Horvat
- Aleksander Reberšek
- Iva Dimic
- Blaž Pavlin
- Tadeja Šuštar
- Mihael Prevc
- Andrej Černigoj

- Felice Žiža
- Ferenc Horvath

PREDLOG ZAKONA O SPREMEMBAH IN DOPOLNITVAH ZAKONA O PLANINSKIH POTEH

I. UVOD

1. OCENA STANJA IN RAZLOGI ZA SPREJEM ZAKONA

Slovenija je gorata država: alpski svet obsega 42 % površja, kar 72 % vzpetega površja Slovenije pa sodi v območja z omejitvenimi dejavniki kmetijstva. Samo visokogorski del Julijskih Alp, Karavank in Kamniško-Savinjskih Alp (območja z višino nad 1.600 m nadmorske višine) obsega 11 % ozemlja države. Zato ni presenetljivo, da je obiskovanje gora priljubljena prostočasna aktivnost Slovencev. Planinstvo/gorništvo je športna, gospodarska, raziskovalna, naravovarstvena, zaščitno-reševalna, humanitarna in kulturna dejavnost, povezana z gorsko naravo. Organizirano planinstvo se je začelo uveljavljati že v 19. stoletju, danes pa ima neprecenljiv pomen za ohranjanje kulturnega in etičnega odnosa ljudi do narave. Poleg tega lahko bistveno prispeva k trajnostnemu razvoju gorskih območij, saj je za lokalno prebivalstvo eden izmed pomembnih dejavnikov turističnega razvoja. Ob domačih obiskovalcih gora se predvsem v zadnjih letih močno povečuje tudi obisk tujih obiskovalcev, saj v Slovenijo zaradi njenih naravnih lepote in neokrnjene narave prihaja vedno več turistov. Zaradi večjega števila obiskovalcev se povečuje tudi število nesreč v gorah. Planinske poti so eden ključnih dejavnikov varnosti v gorah.

Zaradi pokrajinskih značilnosti, doživljanja narave kot vrednote, zdravega naravnega okolja, aktivnega preživljanja prostega časa oziroma množične rekreativne dejavnosti je planinstvo postalo identiteta in vrednota slovenske nacije kot tudi prebivalcev in prebivalk Republike Slovenije. Mnogi Slovenci so sprejeli planinstvo kot temeljno dejavnost ob vikendih. Planinarjenje kot oblika telesne dejavnosti je namreč povezana z zdravjem, omogoča druženje in nasploh povečuje zadovoljstvo z življenjem. Omogoča ohranjanje stika z naravo, kakovostno preživljanje prostega časa, zmanjševanja učinkov stresa, doživljanja tišine in miru.

V skoraj 130 letih organiziranega planinstva v Sloveniji je bilo vloženo veliko dela in truda v gradnjo in vzdrževanje ter označevanje in opremljanje planinskih poti. Dobro označene in vzdrževane planinske poti so nujne za varnejši in brezskrbnejši obisk obiskovalcev planinskega sveta, ki jih je vsako leto več. Vzdrževane in označene planinske poti zagotavljajo varnost vseh tistih, ki po teh poteh hodijo, kar je še posebej pomembno, ko ti zaidejo s poti, se znajdejo v megli, jih prehitijo noči ali pa ujame neurje. Zato je po oceni predlagateljev novele zakona ta dejavnost planinskih nevladnih organizacij (Planinske zveze Slovenije in vanjo vključenih planinskih društev) v javnem interesu. Še posebej, če se zavedamo, da imamo 10.045 km planinskih poti, za katere skrbi malo manj kot 200 planinskih društev. Planinska društva skrbijo za več kot 2.000 planinskih poti in 62 planinskih veznih poti – obhodnic. Planinske poti urejajo in označujejo člani planinskih društev – markacisti: v letu 2020 je bilo registriranih 820 markacistov in markacistk. Ti planinske poti vzdržujejo, označujejo, čistijo in urejajo prostovoljno. En markacist skrbi približno za dobrih 12 kilometrov planinskih poti. Na leto pa opravijo preko 30.000 ur prostovoljnega dela.

Kakovostno delo markacistov je rezultat strokovnega usposabljanja, ki ga izvaja Planinska zveza Slovenije. Markacisti z rednimi obhodi stalno pregledujejo poti, za katere skrbijo. Osnovno vzdrževanje planinskih poti zajema izvajanje ukrepov za njihovo primerno prehodnost ter risanje ali obnavljanje markacij in drugih pripadajočih oznak, obnavljanje napisov ali postavljanje usmerjevalnih tabel na križiščih planinskih poti, na izhodiščih in drugje na poteh. Planinske poti se označuje z markacijo (rdeč kolobar z belo piko v sredini). Pri Planinski zvezi Slovenije ocenjujejo, da jih je na vseh poteh ročno narisanih okoli 150.000. Poleg markacije so še oznake z lomljenimi črtami, puščicami, napisi in oznake zahtevnosti planinske poti ter smer in čas na križiščih, izhodiščih, pri planinskih kočah. Napisi na usmerjevalnih tablah, lahko tudi na drevesih ali skalah, pomenijo informacijo, kam vodi planinska pot. Če je odsek poti zahteven ali zelo zahteven, je to posebej označeno z dogovorjenim znakom zahtevnosti. Na usmerjevalni tabli je običajno še informacija z imenom mesta postavitve in nadmorske višine, navedeno je planinsko društvo, ki je skrbnik poti in podatek o času do predvidenega cilja.

Urejanje planinskih poti v slovenskih gorah se je začelo v 19. stoletju, leta 1922 pa je sledilo poenotenje označevanja planinskih poti s Knafelčevo markacijo in smernimi tablam. Leta 1933 je bila sprejeta posebna uredba Dravske banovine o markacijah poti. Po desetletjih prizadevanj je bil leta 2007 na predlog poslancev sprejet Zakon o planinskih poteh. Z njim je bila zaščitena tudi Knafelčeva markacija, ki je takrat označevala okrog 7.000 kilometrov planinskih poti. Kot že omenjeno, jih je danes preko 10.000 kilometrov. (To ne pomeni, da je po sprejetju zakonov nastalo veliko število novih planinskih poti. To pomeni, da se je izboljšala skrb in vzpostavila digitalna informacijska infrastruktura, ki omogoča pregled planinskih poti.) S sprejetjem Zakona o planinskih poteh so planinske poti v pravni ureditvi dobile poseben status, ki je prinesel veliko obveznosti planinskim nevladnim organizacijam, ni pa zagotovil sistemskega vira financiranja za vzdrževanje planinskih poti.

Vzdrževanje, označevanje in opremljanje planinskih poti še vedno temelji na prostovoljstvu. Skrbniki poti oziroma planinska društva so upravičena do povračila materialnih stroškov za vzdrževanje, označevanje in opremljanje planinskih poti, zakon pa določa, da sredstva zagotavlja pristojna planinska zveza oziroma Planinska zveza Slovenije. Finančno breme torej v celoti nosijo nevladne organizacije same oziroma osebe zasebnega prava. Pri tem se je treba zavedati posrednih ekonomskih učinkov, ki izhajajo iz vplivov, ki jih ima obstoj planinske infrastrukture in možnost planinarjenja, na turizem v Sloveniji in učinke v drugih povezanih dejavnostih.

Po študiji ekonomskih in družbenih učinkov planinskih poti in planinskih koč ter planinstva, ki jo je leta 2018 pripravil Inštitut za ekonomska raziskovanja, je mogoče planinstvu pripisati 21,3 milijona EUR neposrednih ekonomskih učinkov, z upoštevanjem multiplikativnih učinkov pa med 34 in 37 milijonov evrov. Obstoj planinske infrastrukture in možnosti planinarjenja pa omenjeni inštitut pripisuje 131 milijonov EUR (219 milijonov EUR, če upoštevamo še multiplikativne učinke) ustvarjenega BDP oziroma 121 milijonov EUR potrošnje turistov posrednih ekonomskih učinkov. Neposredni ekonomski učinki izhajajo tako iz opravljanja gostinske dejavnosti in nočitev v planinskih kočah kot tudi iz izvajanja drugih aktivnosti. Po velikosti večji pa so posredni ekonomski učinki, ki izhajajo iz vplivov, ki jih ima obstoj planinske infrastrukture in možnost planinarjenja na turizem v Sloveniji. Največ jih je na področju gorskih občin. Največ turističnih prenočitvenih zmogljivosti se namreč

nahaja v gorskih občinah na območju Julijskih Alp in Zahodnih Karavank. Izstopajo zlasti občine Bled, Bohinj, Kranjska gora in Bovec. V to območje pa se uvrščajo še občine Kobarid, Tolmin, Gorje in Jesenice. Enako velja tudi za mrežo planinskih poti, ki je na državnem nivoju najbolj gosto posejana prav na območju Julijskih Alp s predgorjem in Zahodnih Karavank, kar nazorno pokaže zemljevid gostote planinskih poti v Sloveniji. Iz podatkov o prihodu in nočitvah tujih in domačih turistov je razvidno, da odpade v letu 2018 skupno kar 82,32 % vseh prihodov na tuje turiste, v letu 2019 pa že 83,19 %. Še posebej je ta podatek izrazit pri nočitvah saj je bil delež tujih turistov v letu 2018 kar 85,06 %, v letu 2019 pa celo 87,97. Glede obiska turistov v obravnavanih gorskih občinah je zelo nazoren prikaz primerjave deleža števila obiskovalcev med celotnim letom in obdobjem od maja do oktobra, ko traja poletna planinska oziroma pohodniška sezona. Ti podatki nam jasno kažejo, da je pretežen delež domačih in tujih turistov na območju gorskih občin v delu leta, ko izrazito izstopajo naslednje pristočasne aktivnosti: planinarjenje in pohodništvo, turno in klasično kolesarjenje, plezanje, kopanje in sončenje ter ostale vrste poletnih aktivnosti kot sta kanjoning in ostali vodni športi. Število prihodov vseh turistov na območju gorskih občin v obdobju od maja do oktobra prestavlja v letu 2018 kar 77,28 % skupnega števila turistov v celotnem letu, v letu 2019 pa 76,89 %. Ocene posrednih učinkov planinstva na dejavnost trgovine s športno opremo pa kažejo, da zaradi planinarjenja v Sloveniji nastane za 28,5 milijona evrov prihodkov v omenjeni dejavnosti.

Opozoriti velja tudi na zaključke omenjene študije, ki vsebuje celostno oceno ekonomskih in družbenih učinkov planinstva v Sloveniji. Avtorji (dr. Matjaž Črnigoj, dr. Tjaša Bartolj, dr. Andrej Srakar) so uspeli pokazati na znatne ekonomske in družbene učinke planinstva in s tem potrditi njihova izhodiščna pričakovanja: da torej tovrstne aktivnosti predstavljajo pomemben temelj "slovenstva" (ljudje se z njimi močno identificirajo), poleg tega imajo tudi velike širše učinke na gospodarstvo in družbo. Zato avtorji pozivajo, da se planinske dejavnosti v prihodnje močno podpira in da se resno razmisli o dodatnih ukrepih za njihovo spodbuditev.

Študija kaže, da bi na večjo (ne) pogostost obiskovanja gora vplivale tudi urejene poti oziroma primerna infrastruktura. Avtorji so na podlagi opravljene ankete ugotovili, da se večina ne bi odpravila na izbrano pot, če bi bila infrastruktura slaba, kar pomeni, da v kolikor bi se stanje infrastrukture poslabšalo, bi obisk slovenskih gora najverjetneje doživel padec.

Zato je še toliko pomembneje, da je slednje prepoznano tudi zakonodajalcu in da zato upošteva potrebe planinskih nevladnih organizacij, ki izrazito delujejo v javnem interesu in za širšo družbeno korist. Obisk planinskih poti in slovenskih gora narašča, s tem pa tudi obremenitev planinskih poti in potreba po temeljitejšem vzdrževanju in označevanju in s tem povezanimi sredstvi. Dobro vzdrževane planinske poti zagotavljajo varnost obiskovalcem gora, zmanjšujejo tveganje in preprečujejo nesreče v gorah.

Planinske poti je treba ves čas vzdrževati, od najbolj preprostih del kot so čiščenje vegetacije, ki preraste pot, do najzahtevnejše nadelave in popravil ob neurjih ali poškodb zaradi strele. Pogosta so utrjevanja planinskih poti zaradi preprečevanja erozije ter označevanje in usmerjanje oziroma obnova markacij in drugih oznak, postavljanje oziroma nadomeščanje usmerjevalnih tabel in nameščanje dodatne varovalne opreme. Vse večje število ljudi v gorah in vpliv podnebnih sprememb dnevno

uničuje planinske poti. Planinske nevladne organizacije za enkrat še zagotavljajo, da so planinske poti varne, a če se bodo država in lokalne skupnosti še naprej izogibali zagotavljanju finančnih sredstev, obstaja velika verjetnost, da bodo začeli posamezni skrbniki planinskih poti oziroma planinska društva zaradi nevarnosti, ki bodo grozile na neurejenih in slabo označenih planinskih poteh, zapirati posamezne odseke.

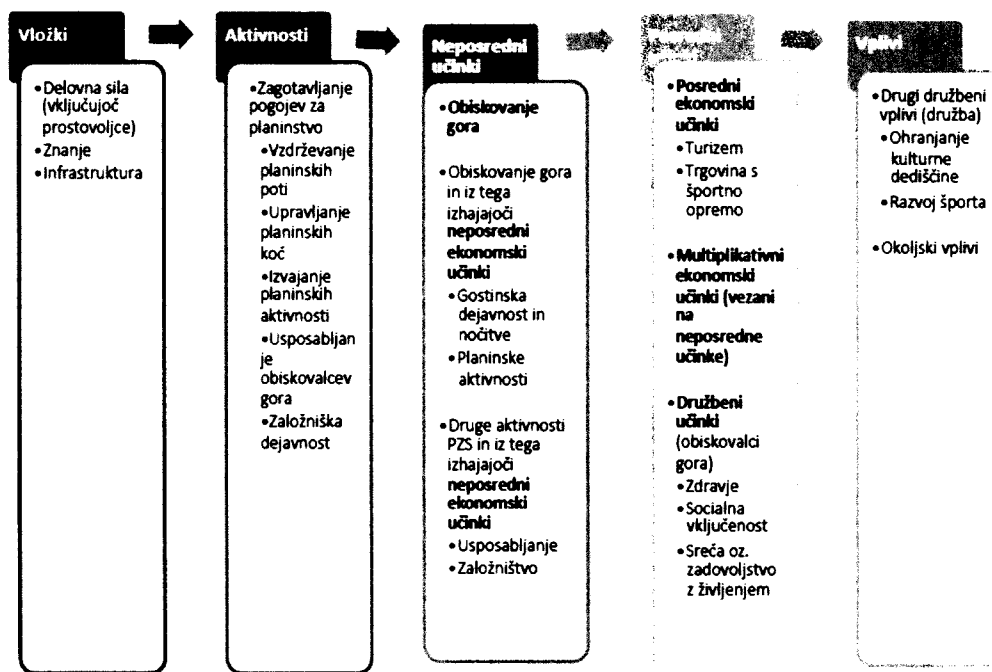
2. CILJI, NAČELA IN POGlavITNE REŠITVE PREDLOGA ZAKONA

2.1. Cilji in načela

Predlog zakona ne odstopa od načel, ki so bila upoštevana že ob pripravi veljavnega zakona, ki je bil sprejet konec leta 2007.

S predlaganimi rešitvami se kaže odnos države do planinstva in Planinske zveze Slovenije, ki se je razvila v prostovoljno, nepridobitno, civilnodružbeno organizacijo, ki skupaj s skoraj 290 planinskimi društvi, široko razpredenimi po vsej državi, ki imajo okoli 60.000 članov, skrbi za planinske poti, ki jih redno uporablja najmanj 350.000 prebivalcev Slovenije in občasno tudi tuji turisti. Planinska infrastruktura po podatkih Planinske zveze Slovenije privabi v slovenske gore kar 1,4-1,5 milijona obiskovalcev letno, po nekaterih drugih ocenah pa do celo 1,7 milijona.

Veriga vrednosti učinkov in vplivov izvajanja aktivnosti PZS

Na podlagi navedenega je cilj novele zakona, da se pristopi k oblikovanju dodatnih ukrepov za podporo Planinski zvezi Slovenije in planinskim društvom kot skrbnikom planinskih poti.

Omenjena Študija ekonomskih in družbenih učinkov planinskih poti in planinskih koč ter planinstva opozarja, da je za to, da bi preprečili padec obiska slovenskih gora, potrebno ohraniti trenutno dobro stanje infrastrukture v gorah, označevanja poti in informiranja o njih.

Predlagatelji opozarjajo, da je uporaba oziroma hoja po planinskih poteh povezana s tveganji. Nekatera so subjektivne narave in so povezana z nezadostno telesno pripravljenostjo ali pomanjkljivo opremo uporabnikov poti, druga pa so povezana z stanjem planinskih poti, na katero pa uporabniki nimajo vpliva. Na prvo lahko vplivajo planinske organizacije s ti. mehкими pristopi kot so planinske šole, tabori, druge vzgojne in učne vsebine, medijski prispevki in druge oblike ozaveščanja javnosti. Na drugo pa vplivati ne morejo, če za vzdrževanje planinskih poti ni zagotovljenih zadostnih sredstev. Predlagatelji menijo, da je dejavnost vzdrževanja in označevanja planinskih poti v javnem interesu, saj so označene in zavarovane planinske poti nujno potrebne za varno hojo uporabnikov, ki jih je vsako leto več, predvsem (tujih) turistov. Gorska reševalna služba vseskozi opozarja, da popravnih izpitov v gorah ni. Povodi in vzroki za gorske nesreče pa se prepletajo. Ker so najpogostejše posledice gorskih nesreč poškodbe spodnjih okončin in glave, ki zahtevajo daljše zdravljenje, ker je potrebnih vedno več posredovanj oziroma reševalnih akcij, tudi s pomočjo helikopterja, je treba storiti vse, da se nekateri morebitni vzroki za nesreče kot je slabo stanje neustrezno oziroma premalo vzdrževanih planinskih poti, odpravijo že pred pričetkom planinske sezone.

Sicer pa zagotavljanje uporabe obstoječih planinskih poti ne samo, da zagotavlja varnost vseh tistih, ki po teh poteh hodijo, ampak omogoča dostop do gorskega sveta na način, ki zagotavlja tudi varovanje narave oziroma skrb za ohranitev gorskega rastlinskega in živalskega sveta, saj onemogoča nastanek bližnjic in uporabo brezpotij, ki prečijo planine in gore ter vplivajo na krnitev narave in motijo tam živeče živali.

Zagotovitev (varnejše) uporabe obstoječih ter ustrezno vzdrževanih in označenih planinskih poti in materialna podpora za ustrezno vzdrževanje, označevanje z markacijami, usmerjevalnimi tablami in drugimi že dolgo časa uporabljanimi označbami na planinskih poteh ter nameščanje varovalne opreme, ki zagotavljajo varnost vseh tistih, ki po teh poteh hodijo, in omogočajo ohranitev gorskega rastlinskega in živalskega sveta, je po mnenju predlagateljev nujna. Tudi Planinska zveza Slovenije opozarja na zagotovitev ustreznega standarda naših planinskih poti. Pri tem opozarjajo na vlaganja v planinsko infrastrukturo v Švici in Avstriji, kjer je standard planinskih poti najvišji (ob hkratnem visokem deležu zavarovanih poti), na drugi strani pa na npr. Srbijo, kjer je standard planinskih poti zelo nizek, zavarovanih poti pa sploh nimajo. Kljub dejstvu, da je bilo v Sloveniji v več kot 100 letih organiziranega planinstva vloženega ogromno truda prostovoljcev pri gradnji in vzdrževanju ter označevanju planinskih poti, se je izkazalo, da je redno vzdrževanje in označevanje prevelik finančni zalogaj za Planinsko zvezo Slovenije in planinska

društva, in da je neprimerno, da morajo te organizirati donatorske akcije, kot je bila leta 2018 pobuda Planinske poti za prihodnje generacije, s katero sta Planinska zveza Slovenije in akcija Očistimo naše gore združila moči za podporo delu markacistov.

Zato je ključni cilj tega zakona zagotovitev nemotene uporabe že obstoječih ter solidno vzdrževanih planinskih poti in tudi zaščita Knafelčeve markacije in drugih že dolgo časa uporabljenih označb planinskih poti, ki zagotavljajo varnost vseh tistih, ki po teh poteh hodijo.

2.2. Poglavitne rešitve

Veljavni 12. člen določa pogoje za skrbnike planinskih poti, med katerimi je tudi ta, da ima skrbnik ustrezno usposobljene osebe za označevanje planinskih poti – markaciste. Markacista se po zakonu lahko usposobi tako, da opravi poseben preizkus usposobljenosti po izvedenem programu usposabljanja, ki ga določi minister, pristojen za šport. Do sprejema takšnega programa kljub roku, ki ga je zakon določil v prehodnih določbah 27. člena (9 mesecev) ob sprejemu leta 2007, ni nikoli prišlo. Zakon sicer v 32. členu določa, da do sprejetja takšnega programa velja program, ki ga je leta 2004 potrdil Strokovni svet RS za šport, ki mu je veljavnost prav tako že potekla. Zakon tudi ne določa, kdo naj bi preizkuse usposobljenosti in program usposabljanja sploh izvajal, kar povzroča dodatne težave pri usposabljanju markacistov. Poleg tega zakon ne določa kategorij markacistov, dodatnih pogojev za pridobitev kategorije, kdo vodi evidenco markacistov oziroma trenutno seznam registriranih markacistov Planinske zveze Slovenije in nenazadnje tudi ne določa pogojev za veljavnost kategorije. Po prepričanju predlagateljev te novele je treba določiti tudi standarde za ohranjanje veljavnosti kategorije, saj bo tudi slednje lahko prispevalo k kakovostnejšemu delu markacistov, kar bo posledično vplivalo tudi na označenost, opremljenost, vzdrževanje oziroma stanje planinskih poti. Določitev omenjenih standardov se sicer prepušča pristojni strokovni organizaciji Planinski zvezi Slovenije, pričakuje pa se, da bo ta določila minimalno število rednih obhodov planinskih poti in delovnih akcij, ki jih mora posamezni markacist opraviti letno za obstanek v evidenci, bolj frekventno obnovitveno usposabljanje (potrebno za podaljševanje veljavnosti kategorije) ipd. Kot že omenjeno, novela določitev standardov prepušča internim aktom Planinske zveze Slovenije, predlagatelji pa od slednje pričakujejo, da bo tej zavezi sledila karseda v največji meri, saj je kakovost dela tako v interesu skrbnikov planinskih poti in planinske zveze kot tudi vseh ostalih deležnikov oziroma uporabnikov, obiskovalcev gora, lokalnih skupnosti, države ...

Novela zakona zato jasno in nedvoumno določa, da pristojna planinska zveza določi kategorizacijo markacistov, pogoje za vpis v evidenco markacistov in pogoje za veljavnost kategorije ter da se preizkus usposobljenosti opravi pri pristojni planinski zvezi po izvedbi posebnega programa usposabljanja, ki ga prav tako določi in izvaja pristojna planinska zveza, ki ima že zaradi svojega položaja za vse to potrebna strokovna znanja in praktične izkušnje – trenutno kljub nezadostni pravni podlagi vodi seznam registriranih markacistov, določa kategorije in pogoje za markaciste ter izvaja usposabljanja in preizkus usposobljenosti. In da vodi evidenco markacistov. Ključna rešitev je torej v tem, da se vse pristojnosti glede regulacije markacistov na mesto ministrstvu, pristojnemu za šport in izobraževanje, prepustijo pristojni planinski zvezi.

Prav tako bo pristojna planinska zveza določila tudi osebno opremo in osebno zaščitno tehnično opremo, ki jo bodo uporabljali markacisti določene kategorije, saj se bodo v sklopu vzdrževanja in označevanja planinskih poti zagotavljala tudi sredstva za njihovo nabavo in obnavljanje (pristojna planinska zveza bo določila s tem povezane normative za obrabo). Zato je treba določiti minimalne kriterije za osebno opremo (na primer gojzarji, nahrbtnik, vetrovka, dolge hlače, kapa, rokavice, zavitek prve pomoči z zaščitno (astronavtsko) folijo ...) in osebno zaščitno tehnično opremo (na primer plezalna čelada, plezalni pas, samovarovalni sestav, pomožne vrvice, vponke, kompas, GPS naprava, delovni kombinezon, rokavice ...).

Veljavni 20. člen zakona določa, da pristojna planinska zveza lahko prejema sredstva za vzdrževanje in označevanje planinskih poti iz državnega ali občinskih proračunov na podlagi letnega programa dela zveze. Ne glede na omenjeno diskrecijsko pravico države pa bo ta s predlaganimi spremembami vseeno dolžna pristojni planinski zvezi sofinancirati izvajanje programa usposabljanja in preizkusa usposobljenosti za markaciste in sicer v celoti.

Nadalje se s spremembo tretjega odstavka občini omogoča, da ta za sofinanciranje vzdrževanja in označevanja planinskih poti ali delov planinske poti sklene neposredno pogodbo s pristojno planinsko nevladno organizacijo na način, da ta lahko ta sredstva v obliki nadomestila iz tega zakona nameni skrbniku planinskih poti, ki opravlja skrbništvo za planinske poti ali dela planinske poti na njenem območju. Sedanji način sofinanciranja glede na pristojnosti občin namreč ni primeren, saj občina lahko sofinancira lokalne zadeve javnega pomena. Sklenitev pogodbe z nevladno planinsko organizacijo slednje onemogoča, saj ta zagotavlja nadomestila skrbnikom planinskih poti na območju celotne Slovenije in sicer sorazmerno, pri čemer se upošteva dolžina in kategorija planinskih poti, za katere skrbniki opravljajo skrbništvo ter obseg potrebnega vzdrževanja in označevanja takšnih planinskih poti in morebitne nove oziroma nadomestne gradnje. Kar pomeni, da bi se občinska sredstva lahko namenila tudi skrbnikom planinskih poti na območjih drugih občin. Zato sprememba nedvoumno določa, da pristojna nevladna planinska organizacija občinska sredstva lahko nameni zgolj skrbniku, ki skrbi za vzdrževanje planinskih poti na območju občine. Poleg tega se omogoča tudi, da lokalna skupnost lahko za sofinanciranje vzdrževanja in označevanja planinskih poti mimo pristojne nevladne planinske organizacije sklene pogodbo neposredno kar s skrbniki planinskih poti, ki opravljajo skrbništvo za planinske poti ali dele planinskih poti na njenem območju.

Ker je pristojna planinska zveza, kot jo opredeljuje 2. člen zakona, samo ena, ni smiselno, da se javna sredstva za te namene dodelijo na podlagi javnega razpisa ali javnega poziva. Zato se kot oblika javnega financiranja za te namene predlaga neposredna pogodba o sofinanciranju. Rešitev za financiranje preko neposredne pogodbe že omogočajo predpisi s področja javnih financ (Pravilnik o postopkih za izvrševanje proračuna Republike Slovenije), na podoben način pa se financira tudi npr. Rdeči križ. Temu primerno se popravlja tudi določba tretjega odstavka (s tem je povezana tudi sprememba četrtega odstavka), saj se pri financiranju ni potrebno več sklicevati na potrjene programe: financiranje se namreč po spremembi dogovori z neposredno pogodbo. Tako upravičenec kot tudi namen porabe je že vnaprej znan in določen. Javna sredstva pa se bodo lahko uporabljala zgolj za stroške, ki jih bodo imeli skrbniki z nakupom materiala in orodja za vzdrževanje planinskih poti, risanje markacij in postavljanje usmerjevalnih tabel, skrinjic in varovalne opreme, markacisti pa za nakup osebne opreme, osebne zaščitne tehnične opreme ter za povračilo stroškov za

prehrano, za prevoz materiala, orodja in markacistov do delovišč na planinskih poteh, ki jih bodo vzdrževali, označevali in opremljali, pa tudi za zavarovanje odgovornosti za te poti ... in za druge stroške, določene v neposredni pogodbi.

Ker pa dosedaj v 13-tih letih izvrševanja zakona do neposrednega financiranja vzdrževanja in označevanja planinskih poti neposredno (v to niso všteta sredstva npr. Fundacije za šport ali naleti helikopterjev, s katerimi upravljata MNZ in MORS...) iz državnega proračuna še ni prišlo, se določba 20. člena dopolnjuje z novim odstavkom, ki določa obveznost ministrstva, pristojnega za turizem, da iz državnega proračuna zagotavlja sredstva za vzdrževanje in označevanje planinskih poti, saj zakon o spodbujanju turizma namreč določa, da se lahko planinske poti tretirajo kot javne površine, namenjene turistom, med katere sodijo tudi domačini, pastirji, pohodniki, planinci, gorniki, alpinisti, gorski reševalci, gorski vodniki itd., kar pomeni da je tudi njihovo označevanje in opremljanje v javnem interesu. Ministrstvo bo tako bodisi namenilo ta sredstva pristojni planinski zvezi, da jih ta bo razdelila skladno z zakonom in svojimi prioriteta ali pa bodo z neposredno pogodbo določeni še dodatni pogoji za porabo. Ministrstvo, pristojno za turizem, bo tako lahko določilo, da se morajo prednostno vzdrževati planinske poti na določenem turističnem območju, na območju določene gorske občine ali gorskega centra, pri čemer bo izhajalo iz strategije razvoja turizma Slovenije, lahko pa bo določilo tudi druge pogoje oziroma prednostne naloge glede na število uporabnikov planinskih poti, glede na obstoječe stanje planinskih poti, varovalne opreme in oznak na njih (kot so primeroma spremembe v naravi zaradi podnebnih sprememb, poškodbe zaradi naravnih in drugih nesreč) in drugo.

3. PRIKAZ UREDITVE V DRUGIH PRAVNIH SISTEMIH IN PRILAGOJENOST PREDLAGANE UREDITVE PRAVU EVROPSKE UNIJE

3.1. Prilagojenost predlagane ureditve pravu Evropske unije

Zakon ni predmet usklajevanja s pravnim redom Evropske unije. Vsaka država po svoje ureja to tematiko z zakonskimi, podzakonskimi ali drugimi predpisi.

3.2. Prikaz ureditve v drugih pravnih sistemih

Avstrija

Po avstrijski zakonodaji ima pravico do hoje po gozdu in gorah načeloma vsakdo in to povsod, razen tam, kjer je to izrecno prepovedano. Prepoved sprehajanja velja, na primer, za poti, ki vodijo skozi mlade gozdove, sicer pa lastnik zemljišča lahko v nekaterih primerih postavi ovire oziroma prepove prehod čez njegovo lastnino. Te ovire in prepovedi je mogoče izpodbijati na sodišču. Običajno skrbijo za te poti vaše skupnosti (Agrargemeinde) in lovske zveze. V naravnih parkih je gibanje načeloma prosto, razen na območjih, ki jih je treba posebej varovati; tam hoja ni dovoljena, pa četudi morda obstajajo poti. Avstrijska planinska zveza (Der Österreichische Alpenverein - OeAV) je skupaj z nemško planinsko zvezo (Der Deutsche Alpenverein - DAV) izdala smernice za skupno delo.

Francija

V Franciji omenjajo kot enega mejnikov pohodništva zakon iz leta 1901, ki je dal osnovo za ustanavljanje društev. Pred drugo svetovno vojno pa so prostovoljci iz izletniških društev pričeli z načrtovanjem in označevanjem prvih pešpoti v naravnem okolju. V letu 1978 je iz prejšnjih organizacijskih oblik nastala še dandanes delujoča francoska zveza za sprehode in izlete v naravi (la Fédération Française de la Randonnée Pédestre (FFRP)). Gre za sprehode in izlete, ki so opravljeni peš. Člani te zveze, ki ima lokalne odbore po vsej državi, označujejo in vzdržujejo približno 180.000 kilometrov označenih pešpoti in planinskih poti. Označbe poti se nahajajo na skalah, drevesih, zidovih in drogovih. Ministrstvo za okolje je navedeni zvezi odobrilo in priznalo aktivnosti na področju zaščite in vzdrževanja poti ter varovanja okolja.

V francoskem zakoniku o podeželju (Code rural) se nahaja določba (člen L121-17), ki se nanaša na spreminjanje vseh vrst povezav po kopnem in po vodi. Člen med drugim določa, da je treba v primeru, ko se ukine oziroma odtuji sprehajalna ali izletniška pot, vpisana v načrtu takih poti, ki se vodi pri departmaju, zagotoviti drugo ustrezno pot. Poleg te določbe pa so v zakoniku tudi nekatere določbe, ki se nanašajo na poti na splošno. V členu L162-1 je določeno, da je uporaba poti javna in torej dostopna vsem zainteresiranim, se pa lahko dostop tudi zapre za javnost. Naslednji člen pa določa, da se javna uporaba poti predpostavlja zlasti na podlagi dejanske uporabe poti za prehod oziroma na podlagi določenih aktivnosti lokalnih skupnosti. Namen poti se lahko določi z vpisom v posebni načrt departmaja, v katerem so vpisane sprehajalne oziroma izletniške poti. Pot lahko postane tudi javno dobro (domaine public), če občina na njej pridobi lastninsko pravico. Občina pa lahko odloči, da pot ni več javno dobro in jo lahko odtuji. Obstajajo pa tudi zasebne poti, ki morajo biti odprte za javno uporabo.

Italija

V 44. členu italijanske ustave je določeno, da lahko zakon lastnikom zemljišč naloži nekatere obveznosti in omejitve, in sicer z namenom, da bi se zagotovilo racionalno izkoriščanje ozemlja in da bi se vzpostavili pravični odnosi v družbi. Posebej je določeno, da se z zakonom ščitijo planinska območja.

V Italiji ni nacionalnega zakona o poteh (kot npr. v Švici). Na zvezni ravni velja omeniti samo tri zakone, ki se posredno nanašajo na poti in so v precejšnji meri povezani z dejavnostjo krovne italijanske planinske organizacije Club Alpino Italiano (CAI). Ta si že dlje časa prizadeva za poenotenje oznak planinskih poti po celotni državi. Prvi zakon, ki se nanaša na pešpoti, je zakon, št. 91 z dne 26. januarja 1963 o reformi CAI. Naslednji je zakon, št. 776 z dne 24. decembra 1985, ki vsebuje nove določbe o CAI, omeniti pa je treba še en zakon, in sicer zakon, št. 6 z dne 2. januarja 1989, ki se nanaša na ureditev poklica planinskega vodnika.

Prve označbe planinskih poti je bilo v Italiji mogoče zaslediti že konec 18. stoletja. V provinci Trentino je lokalna planinska zveza (Societa Alpinisti Tridentini (SAT) - več o njej v nadaljevanju) že v letu 1946 pokrila z oznakami vse planinske poti. CAI je leta 1996 izdal poseben priročnik za označevanje in vzdrževanje planinskih poti.

Italijanske dežele so sprejele svoje predpise s področja turizma, gornišstva ali varstva okolja, v katerih je mogoče zaslediti tudi določbe v zvezi s sprehajalnimi potmi oziroma pešpotmi v naravi. Te dežele so: Liguria, Piemonte, Emilia Romagna, Toscana,

Benečija, Furlanija-Juljska krajina, Umbria, Campania, Basilicata, Marche in Molise. V nadaljevanju naštevamo nekaj primerov.

Marche

Iz deželnega zakona, št. 35 z dne 20. junija 1997, ki se nanaša na ukrepe za gospodarski razvoj, varstvo in povečanje vrednosti planinskega območja, med drugim izhaja, da obstajajo v tej deželi planinske skupnosti (Comunità montane), ki združujejo več občin in imajo nekatere upravne pristojnosti na področjih, ki so povezana s planinami in gorami. Med drugim so pristojne za gradnjo in opremljanje planinskih poti ter za vzdrževanje gozdnih in planinskih poti. V 9. členu navedenega zakona pa je še določeno, da dežela podpira javno koristne pobude, med drugim tudi v zvezi s izgradnjo, obnavljanjem in vzdrževanjem planinskih poti.

Benečija

Naslednji primer deželne ureditve predstavlja prečiščeno besedilo deželnih zakonov s področja turizma dežele Benečije (Testo unico delle leggi regionali in materia di Turismo). Tudi v tem predpisu je opredeljeno delovanje planinskih skupnosti. Določeno je namreč, da naročajo izdelavo planinskih poti, s kovinskimi pomagali opremljenih poti (vie ferrate) in bivakov. Podana je definicija planinskih poti (sentieri alpini); to so pešpoti, ki omogočajo udobno in varno gibanje alpinistov in izletnikov v planinskem območju izven naselij, pa tudi dostop do planinskih koč in drugih objektov oziroma do naravnih in drugih znamenitosti. Opredeljene so tudi s kovinskimi pomagali opremljene poti; gre za izletniške poti, ki potekajo po skalnatem ali nevarnem območju, njihova prehodnost pa je iz razlogov varnosti olajšana s stalno nameščenimi pomagali, kot so: klini, klinaste lestve, vrvi ipd. V predpisu je še določeno, da Club Alpino Italiano (CAI) poskrbi za trasiranje, izgradnjo in vzdrževanje planinskih poti (v skladu z zgoraj navedenim zakonom, št. 91 z dne 26. januarja 1963). Občine pa dejansko izvajajo dela v zvezi z izdelavo in upravljanjem teh poti. Namesto občin to funkcijo lahko prevzamejo planinske skupnosti.

Izdelovanje novih planinskih poti, nameščanje različnih varnostnih pomagal na njih oziroma izdelovanje s kovinskimi pomagali opremljenih poti mora biti predhodno odobreno s strani posebne deželne komisije. Ta komisija mora tudi poskrbeti za poenotenje oznak poti v vsej deželi, v sodelovanju s pristojnimi organi CAI. Obstaja poseben deželni kataster planinskih poti in s kovinskimi pomagali opremljenih poti, ki jih je odobrila omenjena deželna komisija. Za vsako pot so v posebnem dokumentu vpisane glavne značilnosti. Planinske skupnosti v soglasju s CAI, v posebnih primerih pa tudi občine in planinske skupnosti, so dolžne zagotavljati vzdrževanje vseh navedenih poti, označevanje poti in ustrezno varnost. Planinske skupnosti podeljujejo CAI in občinam sredstva za izgradnjo, upravljanje in vzdrževanje planinskih poti in s kovinskimi pomagali opremljenih poti, in sicer največ v višini 80 % stroškov izvedenih posegov.

Trentino

V pokrajini Trentino se nahaja kakih 800 gorskih poti, za katerih označevanje in vzdrževanje skrbi približno 400 prostovoljcev. Niso pa vse poti označene; nekatere niso posebej označene zaradi ohranjanja nedotaknjenosti posebej občutljivih predelov, druge pa niso označene zaradi tega, da se planincev ne bi prikrajšalo za užitek pri odkrivanju narave.

Pravilnik ureja področje planinskih poti, opremljenih planinskih poti in s kovinskimi pomagali opremljenih poti. Planinske poti (sentieri alpini) so pešpoti, ki omogočajo lažje gibanje v hribovitem področju in vodijo do planinskih koč in bivakov. Opremljene planinske poti (sentieri alpini attrezzati) so pešpoti, ki omogočajo gibanje v gorah, pri čemer je z določenimi posegi deloma olajšana hoja po njih. S kovinskimi pomagali opremljene poti (vie ferrate) pa so poti, ki so narejene za alpinistične namene in se izključno ali pretežno nahajajo v skalnatih oziroma divjih predelih; njihov prehod omogočajo stalno nameščena kovinska pomagala. Za vsako novo označevanje poti je treba pridobiti dovoljenje lokalnih oblasti s področja turizma, razen v primerih, ko gre za nujna vzdrževalna dela in varnost ni ogrožena. Označevanje poti mora biti skladno s tehničnimi pravili, ki jih je izdala lokalna oblast, tej pa jih je predlagala SAT (Societf degli Alpinisti Tridentini). Na poteh je prepovedan promet z motornimi vozili, kar mora biti tudi posebej označeno. V kazenskih določbah je navedeno, da se spreminjanje poti brez ustrezne odobritve, poškodovanje oziroma kakršenkoli škodljiv poseg v poti kaznuje z denarno kaznijo.

Med veljavno zakonodajo na Južnem Tirolskem, ki se nanaša na planinske poti, pa je v tem trenutku, do sprejetja novega zakona, treba omeniti samo en pomembnejši predpis: pravilnik o gorskih - smučarskih vodnikih iz leta 1991 (Ordinamento delle guide alpine - Guide sciatori). V 26. členu tega pravilnika je namreč določeno, da svet province podeljuje obema obstoječima planinskima organizacijama (Alpenverein Sudtirol in Club Alpino Italiano, sezione Alto Adige) letno pavšalno subvencijo za stroške osnovnega vzdrževanja planinskih koč in planinskih poti.

Naslednji člen govori o pešpoteh in določa, da pravica pešpoti pomeni, da se lahko hodi preko služočega zemljišča, bodisi prosto ali po označeni pešpoti, vendar pa ta pravica ne obsega jahanja, vožnje in gonjenja živine. V dvomu velja, da je širina pešpoti 50 cm, zračni prostor nad njo pa mora biti prost v višini dveh metrov.

V 256. členu zakonika je določeno, da javnopravnih obveznosti na nepremičninah, med katere spada tudi pravica omogočanja prehoda po javnih poteh, ni treba posebej vpisovati v zemljiško knjigo. V glavno knjigo pa se lahko vpišejo opombe o obstoječih javnih poteh in javnopravnih omejitvah na zemljiščih, po katerih potekajo.

Izvedbeni predpis stvarnopravnega zakonika je vladna uredba iz leta 1924 (Regierungsverordnung vom 1. Mai 1924 zum Sachenrecht). V 29. členu navedene uredbe je posebej predpisano, da mora občinski svet zagotavljati, da lastniki zemljišč, prek katerih potekajo javne poljske poti ali pešpoti, vzdržujejo te poti v takem stanju, da je po njih v vsakem trenutku mogoč prehod.

Švica

Za vse vrste sprehajalnih poti (Wanderwege), torej tako za ravninske tudi za planinske (Bergwanderrouren), z izjemo gorskih, je država sprejela smernice za enotno označevanje sprehajalnih poti (Richtlinien für Markierung der Wanderwege) na celotnem območju države, z nekaterimi majhnimi odstopanji. Smernice sta leta 1992 skupaj sprejela švicarska pohodniška organizacija Schweizerische Gemenischaft für Wanderwege (SAW) in zvezno ministrstvo za okolje, gozdove in pokrajino. (Povzeto po gradivu, ki ga je posredoval g. Peter Gschwend iz organizacije Schweizerische Arbeitsgemeinschaft für Wanderwege (SAW).)

Kar se tiče gorskih poti (Alpinen Routen), pa je treba omeniti priporočila za označevanje (Empfehlung für die Markierung von Alpinen Routen), ki so jih skupaj izdali švicarski planinski klub (Schweizer Alpen-Club (SAC), zvezno ministrstvo za ceste in SAW. Te poti morajo biti označene z drugo barvo kot sprehajalne poti. Švica je skrb za pešpoti oziroma sprehajalne poti povzdignila celo na ustavno raven. V ustavi ima namreč določeno, da zvezna država določa načela za ureditev mrež pešpoti in sprehajalnih poti. Pri tem lahko podpira kantone in koordinira njihovo delo v zvezi z izgradnjo in vzdrževanjem teh mrež.

Nemčija

Nemška planinska zveza je skupaj z avstrijsko planinsko zvezo izdala smernice za skupno delo. Sicer pa je nemška planinska zveza izdala tudi priročnik za področje koč in poti. V njem je navedeno, da stroške postavitve smerokazov krije sama planinska zveza. Določeno je, da mora tisti, ki naredi pot za turiste v visokogorju, tudi označiti to pot tako, da se turisti na njej ne izgubijo. V pravilniku o delovnem področju (Arbeitsgebietsordnung (Argo)) nemške planinske zveze je v bistvu opredeljeno delovanje in razmejena pristojnost med nemško in avstrijsko planinsko zvezo. Vsaka od obeh zvez ima svoj teritorij, na katerem izvaja svoj osnovni program dela. V osnovi je namen delovanja zagotavljanje interesov pohodnikov in planincev, pri čemer gre, med drugim, za aktivno varovanje narave in za vzdrževanje gorskih poti ter koč. Nemška planinska zveza oskrbuje približno 50% poti in vzponov na avstrijskem ozemlju. Nove poti se lahko naredijo samo v primeru, če je dokazana nujnost postavitve nove poti, zagotovljeno financiranje in tudi pridobljeno soglasje prizadetega lastnika. Poti morajo biti enotno in po predpisih označene.

Ugotovimo lahko, da si v načelu vse obravnavane države prizadevajo k poenotenju označevanja različnih poti, pa tudi k poenotenju pravnega režima njihove uporabe. Močno je poudarjeno tudi meddržavno sodelovanje (poseben primer sta Avstrija in Zvezna republika Nemčija) na področju izdelave in vzdrževanja poti. Primera povezovanja sta tudi Združenje planinskih zvez alpskega loka (Club Arc Alpin) in obhodnica Via Alpina, ki se razteza od .

Sicer pa države, kot je razvidno iz njihovih zakonodaj, dokaj natančno ločijo med seboj pešpoti, sprehajalne poti in gorske oziroma planinske poti, kar kaže tudi zakonodajna ureditev. Načeloma pa je na vseh ravneh določena pravica prostega dostopa oziroma hoje v naravi (po gozdu, v planinah in drugje na podeželju), razen v primerih, ko je iz upravičenih razlogov ta pravica omejena.

Švica ima poseben zakon in podzakonski predpis o pešpotih in sprehajalnih poteh. Že v ustavi je določila načela za ureditev mrež pešpoti in sprehajalnih poti, v civilnem zakoniku pa so predvidene možnosti za omejitev zasebne lastnine oziroma je omogočen prost dostop nanjo. Kantoni skrbijo tudi za to, da so pešpoti in sprehajalne poti zasnovane, vzdrževane in označene, da se jih lahko uporablja prosto in po možnosti brez nevarnosti ter da je pravno zagotovljen javen dostop do njih.

V Avstriji na zvezni ravni o pravici gibanja na tujih zemljiščih govorita zakon o vodnem pravu in zakon o gozdovih s pripadajočo uredbo. Obrambno ministrstvo lahko z uredbo zapre določena območja, na katerih je gibanje posebej urejeno. Sicer pa je uporaba poti v načelu prosta, razen v primeru upravičenih omejitev v korist lastnika oziroma upravičenca. V zveznih deželah pa se določbe o pešpotih in sprehajalnih poteh

nahajajo v različnih predpisih, ki urejajo, npr.: ceste, varstvo narave in živali, lovstvo, turizem, zdravilišča in zaščitena območja.

Francija je predvsem na državni ravni poskrbela za urejanje pešpoti in sprehajalnih poti, in sicer se določbe v zvezi s temi potmi nahajajo v zakonikih o podežlju, urbanizmu in o varstvu okolja. Pristojnosti v zvezi s sprehajalnimi potmi so bile prenešene na departmaje. Sprehajalne poti so pretežno v lasti občine in so javno dobro, zasebne poti pa morajo biti odprte za javno uporabo.

Italija je že na ustavni ravni opredelila, da se lastnikom zemljišč lahko z zakonom naložijo nekatere obveznosti omejitve, posebej pa je določena tudi zaščita planinskega območja. Na državni ravni je zakonodaja o poteh bolj skromnega obsega in se nanaša predvsem na delovanje krovne planinske organizacije. V cestnem zakoniku so podane definicije posameznih vrst poti. Načeloma je v Italiji sprehajalcem zagotovljen prost prehod preko zasebnih zemljišč, in sicer se ta pravica pridobi po desetih letih mirne uporabe. V deželnih predpisih s področja turizma, gornišva ali varstva okolja so podrobneje opredeljene pravice in obveznosti v zvezi z izdelavo poti in njihovim vzdrževanjem. V avtonomni deželi Trentino-Alto Adige so tradicionalno korak pred ostalo državo, saj so tam prvi pričeli z označevanjem poti in sistematično skrbjo za njihovo vzdrževanje. Gorske planinske poti so različno urejene s predpisi, največkrat z deželnimi zakoni.

Zvezna republika Nemčija je, razen določb zveznega zakona o gozdovih, področje pešpoti in sprehajalnih poti uredila v predpisih zveznih dežel s področja varstva narave in gozdov. Tik pred uveljavitvijo so enotni DIN standardi za oblikovanje kažipotov in za barve ter vsebino smerokazov. Načeloma je v tej državi hoja po tujem zemljišču dovoljena, iz upravičenih razlogov pa jo lahko lastnik tudi omeji ali prepove, pri čemer mora pridobiti ustrezno soglasje pristojne oblasti.

Za planinske poti v obravnavanih državah skrbijo planinske organizacije oziroma zveze. To je posledica tradicije, saj so v preteklosti take poti praviloma nastajale na podlagi zasebne pobude posameznikov ali določenih skupin ljudi, ki so se kasneje organizirali v zveze oziroma društva, iz teh pa so nastale današnje planinske zveze, vključno s Planinsko zvezo Slovenije.

4. OCENA FINANČNIH POSLEDIC PREDLOGA ZAKONA ZA DRŽAVNI PRORAČUN IN DRUGA JAVNA FINANČNA SREDSTVA

Sedaj se vzdrževanje in označevanje planinskih poti sofinancira iz javnih sredstev Fundacije za financiranje športnih organizacij (v preteklih letih so na Planinski zvezi Slovenije za te namene dobili do 30.000 evrov), Ministrstva za obrambo in za notranje zadeve, ki za to namenita določeno število ur letenja s helikopterjem (prevozi materiala in prevozi markacistov do delovišč,...), do ostalih javnih sredstev sredstva pa Planinska zveza pride samo, če uspe na posameznih razpisih (v preteklih letih so pridobili do 20.000 evrov). Zato so lahko letos 146 skrbnikom za vzdrževanje in označevanje planinskih poti lahko namenili zgolj 20.000 evrov (oziroma 1,99 evra na kilometer planinske poti). Planinske poti se med seboj močno razlikujejo glede na pokrajinske prvine (površje – naklon in sestava tal; rastje; širina planinske poti; obljudenost oz.

obiskanost poti; dostopnost posameznih odsekov planinskih poti z vidika dostave orodja na delovišče ...). Zato se v Sloveniji in v primerljivih alpskih državah uporablja pavšalna vrednost oziroma cena vzdrževanja na kilometer planinske poti, ki vključuje vse stroške. V predlogu zakona o planinskih poteh leta 2007 je bila ocenjena vrednost vzdrževanja na km poti v višini 3.785 SIT oziroma 15,79 EUR. Na podlagi natančnejših ocen, primerjav s tujino v okviru Združenja planinskih organizacij alpskega loka (Club ARC Alpin) ter dejanskih materialnih stroškov ob obsežni sanaciji poškodovanih 376 planinskih poti po žledolomu februarja 2014 je realnejša ocenjena vrednost vzdrževanja na km poti v višini do 30 EUR.

Na osnovi poročil skrbnikov planinskih poti, analize tehničnih akcij, nabave materiala za leto 2020 je Planinska zveza Slovenije zbrala statistične podatke in ocenila finančne potrebe za vzdrževanje in označevanje planinskih poti. Vključno s stroški programa usposabljanja in obnovitvenega usposabljanja markacistov predvidena ocena stroškov znaša okoli 478.000 EUR.

V Planinski zvezi Slovenije pa opozarjajo tudi na to, da bi moral biti standard vzdrževanja in označevanja planinskih poti, če želimo upoštevati tudi razvoj gorskega turizma, neprimerno višji, kar pomeni tudi višja sredstva za vzdrževanje in označevanje.

Če odmislimo finančno vrednotenje opravljenega prostovoljnega dela markacistov (če bi vrednotili prostovoljske ure po 10 EUR/h za strokovno delo in 13 EUR/h za organizacijsko delo po Zakonu o prostovoljstvu, bi za leto 2020 to znašalo še okoli dodatnih 468.000 EUR vložka), ki skorajda dosega finančne stroške vzdrževanja in označevanja planinskih poti in pomeni prostovoljni prispevek planinskih društev in Planinske zveze Slovenije k razvoju gorskega turizma, predlagatelji menijo, da velja slediti omenjeni oceni Planinske zveze Slovenije. Predlagatelji torej ocenjujejo oziroma pričakujejo, da bo ministrstvo, pristojno za turizem, na letni ravni, torej za vsako leto sklenjene neposredne pogodbe, za te namene zagotovilo okoli 400.000 evrov. Navedeni znesek se bo prilagajal dejanskim razmeram in zahtevam ter drugim okoliščinam. Pričakujejo pa tudi, da bodo sredstva za te namene poleg državnih organov zagotovile vsaj občine na turističnih območjih, saj nenazadnje te pridobivajo tudi prihodke iz naslova pobrane turistične takse za nočitve v planinskih kočah.

Ker sredstva v že sprejetih proračunih države in lokalnih skupnosti za leti 2021 in 2022 za namene vzdrževanja in označevanja planinskih poti niso zagotovljena, se uporaba določb zakona zamika na začetek proračunskega leta, za katerega proračuni še niso bili sprejeti. Zato predlog zakona nima neposrednih posledic na državni proračun v letih 2021 in 2022.

Predlog zakona nima neposrednih posledic na druga javnofinančna sredstva. Tudi v primeru, če se bodo občine na podlagi te novela zakona odločale za sklepanje neposrednih pogodb s skrbniki planinskih poti za sofinanciranje vzdrževanja in označevanja planinskih poti na območju občine, se namreč uporaba določb zakona zamika na začetek proračunskega leta, za katerega proračuni še niso bili sprejeti.

5. NAVEDBA, DA SO SREDSTVA ZA IZVAJANJE ZAKONA V DRŽAVNEM PRORAČUNU ZAGOTOVLJENA, ČE PREDLOG ZAKONA PREDVIDEVA PORABO PRORAČUNSKIH SREDSTEV V OBDOBJU, ZA KATERO JE BIL DRŽAVNI PRORAČUN ŽE SPREJET

Zakon ne predvideva dodatnih proračunskih sredstev za izvedbo zakona v letih 2021 in 2022.

6. DRUGE POSLEDICE, KI JIH BO IMEL SPREJEM ZAKONA

Sprejem zakona ne bo imel drugih posledic.

7. RAZLOGI ZA OBRAVNAVO PO SKRAJŠANEM POSTOPKU

Ker gre za manj zahtevne spremembe in dopolnitve zakona, predlagamo, da se predlog zakona obravnava po skrajšanem postopku.

II. BESEDILO ČLENOV

1. člen

V Zakonu o planinskih poteh (Uradni list RS, št. 61/07) se v 9. členu prvi odstavek spremeni tako, da se glasi:

»1) Prostorski prikaz planinskih poti s kategorizacijo posreduje pristojna planinska zveza v potrditev ministrstvu, pristojnemu za prostor.«.

Tretji odstavek se spremeni tako, da se glasi:

»(3) Planinskim potem v skladu s predpisom iz drugega odstavka 8. člena tega zakona določi ustrezno kategorijo pristojna planinska zveza. Kategorija planinske poti se evidentira v prostorskem prikazu planinskih poti.«.

2. člen

(1) V 12. členu se prvem, tretjem, sedmem, desetem in enajstem odstavku se besedilo »ministrstvo, pristojno za šport« v vseh sklonih nadomesti z besedilom »ministrstvo, pristojno za turizem« v ustreznih sklonih.

(2) V prvem odstavku se besedilo »najmanj dva izpolnjujeta predpisane pogoje za markacista« nadomesti z besedilom »sta najmanj dva vpisana v evidenco markacistov pri pristojni planinski zvezi«.

(3) Drugi odstavek se spremeni tako, da se glasi:

»(2) Pristojna planinska zveza vodi evidenco markacistov in določi kategorije markacistov, pogoje za vpis v evidenco, dolžino in pogoje za veljavnost posamezne kategorije markacistov, osebno opremo (kot je primeroma nahrbtnik, planinski čevlji, vetrovka, jakna, bunda, pohodne hlače, dežna oblačila in drugo) in osebno zaščitno tehnično opremo (kot je primeroma plezalna čelada, plezalni pas, samovarovalni sestav, kompas, GPS naprava, delovni kombinezon in drugo), ki se uporablja za posamezno kategorijo, normative za obrabo osebne in osebne zaščitne tehnične opreme pri delovnih akcijah markacistov, program usposabljanja in obnovitvenega usposabljanja s področja vzdrževanja in označevanja planinskih poti oziroma za markaciste in način opravljanja preizkusa usposobljenosti za markaciste in njune spremembe na podlagi evalvacije, ki jo opravlja. V evidenco markacistov se lahko vpiše član planinskega društva, ki izpolnjuje predpisane pogoje za markaciste, ki se je udeležil programa usposabljanja in ki je uspešno opravil preizkus usposobljenosti za markaciste. V evidenci markacistov so vsebovani naslednji podatki: evidenčna številka, ime in priimek markacista, datum rojstva, stalno prebivališče, planinsko društvo, katerega član je markacist, datum udeležbe v programu usposabljanja ali obnovitvenega usposabljanja in opravljanja preizkusa usposabljanja, kategorija in obdobje veljavnosti kategorije.«.

(4) V petem odstavku se na koncu odstavka za piko doda besedilo:

»Skrbnik je dolžan najmanj enkrat letno opraviti ogled planinske poti in oceniti potrebne ukrepe za vzdrževanje in označevanje.«.

3. člen

20. člen se spremeni tako, da se glasi:

»20. člen

(financiranje programa usposabljanja in obnovitvenega usposabljanja, preizkusa usposobljenosti za markaciste in opravljanja skrbništva)

(1) Sredstva za izvedbo programa usposabljanja in obnovitvenega usposabljanja ter preizkusa usposobljenosti za markaciste zagotavlja Republika Slovenija. Republika Slovenija pristojni planinski zvezi zagotavlja kritje stroškov izvedbe programa usposabljanja in obnovitvenega usposabljanja ter preizkusa usposobljenosti za markaciste v celoti. Sredstva iz državnega proračuna zagotavlja ministrstvo, pristojno za turizem

(2) Skrbniki so za vzdrževanje in označevanje planinskih poti v njihovi pristojnosti ter za zagotavljanje njihove nemotene in čim bolj varne uporabe upravičeni do nadomestila za stroške opravljanja skrbništva.

(3) Nadomestilo iz prejšnjega odstavka zagotavlja pristojna planinska zveza, in sicer iz:

1. proračunskih in drugih javnih sredstev, ki jih pridobi za namen svojega delovanja;
2. plačil za storitve, ki jih opravlja;

3. donacij, volil in daril gospodarskih in drugih subjektov oziroma sponzorjev;
4. drugih virov, pridobljenih v skladu z zakonom.

(4) Republika Slovenija sofinancira vzdrževanje in označevanje planinskih poti. Republika Slovenija za sofinanciranje vzdrževanja in označevanja planinskih poti sklene neposredno pogodbo za prihodnje proračunsko obdobje oziroma prihodnji dve leti, za kateri je bil sprejet državni proračun, s pristojno planinsko zvezo. Občina lahko sofinancira vzdrževanje in označevanje planinskih poti ali delov planinskih poti na območju občine. Občina lahko za sofinanciranje vzdrževanja in označevanja planinskih poti ali delov planinskih poti sklene neposredno pogodbo s pristojno planinsko zvezo na način, da ta finančna sredstva nameni za nadomestilo skrbnikom planinskih poti, ki opravljajo skrbništvo za planinske poti ali dele planinskih poti na njenem območju. Ne glede na določbe prejšnjega stavka občina lahko za sofinanciranje vzdrževanja in označevanja planinskih poti ali delov planinskih poti sklene neposredno pogodbo s skrbniki planinskih poti, ki opravljajo skrbništvo za planinske poti ali dele planinskih poti na njenem območju. V neposrednih pogodbah iz tega odstavka se v okviru obveznih sestavin pogodbe določi tudi način nadzora nad namensko porabo sredstev. Sklenjene neposredne pogodbe iz tega odstavka se objavijo na spletni strani pristojne planinske zveze ali skrbnikov planinskih poti.

(5) Sredstva iz državnega proračuna za sofinanciranje vzdrževanja in označevanja planinskih poti kot javnih površin, namenjenih uporabnikom planinskih poti, katerih vzdrževanje in označevanje je v javnem interesu, zagotavlja ministrstvo, pristojno za turizem. Sredstva se zagotavljajo za stroške skrbnikov in njihovih članov markacistov za material in orodje za vzdrževanje planinskih poti, risanje markacij in postavljanje usmerjevalnih tabel, skrinjic in varovalne opreme, zavarovanje za odgovornost skrbnikov iz naslova skrbništva planinskih poti, zagotavljanje in obnavljanje obrabljene osebne opreme in osebne zaščitne tehnične opreme za markaciste, opravljanje tečaja za varno delo z motorno žago za markaciste, povračilo stroškov za prehrano markacistov in prevoza materiala, orodja in markacistov do delovišč na planinskih poteh in za druge stroške, ki so določeni v neposredni pogodbi. Ne glede na določbe šestega odstavka tega člena se lahko v neposredni pogodbi iz prejšnjega odstavka določijo tudi dodatni pogoji za sofinanciranje kot so vzdrževanje in označevanje planinskih poti na ravni določenega turističnega območja ali gorske občine ali gorskega centra glede na strategijo razvoja turizma Republike Slovenije, minimalno število delovnih akcij, ki jih morajo letno opraviti skrbniki oziroma njihovi člani markacisti, prednostne naloge skrbnikov glede na obstoječe stanje planinskih poti, varovalne opreme in oznak na njih (kot so primeroma spremembe v naravi zaradi podnebnih sprememb, poškodbe zaradi naravnih in drugih nesreč in drugo), prednostne naloge skrbnikov glede na število uporabnikov planinskih poti ali drugi pogoji.

(6) Pristojna planinska zveza razporeja finančna sredstva, namenjena za nadomestilo iz tretjega odstavka tega člena, posameznim skrbnikom sorazmerno, razen če neposredna pogodba iz tega člena določa drugače, pri čemer se upošteva dolžina in kategorija planinskih poti, za katere skrbniki opravljajo skrbništvo ter obseg potrebnega vzdrževanja in označevanja takšnih planinskih poti in morebitne nove oziroma nadomestne gradnje.

(7) Način plačevanja nadomestila za skrbništvo ter za vzdrževanje in označevanje planinskih poti se podrobneje uredi s skrbniško pogodbo.

(8) Pristojna planinska zveza vodi finančna sredstva, namenjena za izplačevanje nadomestila za skrbništvo ter za vzdrževanje in označevanje planinskih poti na ločenem računu oziroma na posebnem stroškovnem mestu.«.

PREHODNE IN KONČNA DOLOČBA

4. člen

Pristojna planinska zveza najkasneje v treh mesecih od uveljavitve tega zakona:

- preoblikuje Seznam registriranih markacistov v evidenco markacistov iz 12. člena,
- določi kategorizacijo markacistov,
- določi pogoje za vpis v evidenco markacistov;
- določi pogoje za veljavnost in obdobje veljavnosti posamezne kategorije markacistov;
- določi osebno opremo in osebno zaščitno tehnično opremo za posamezno kategorijo markacistov;
- določi normative za obrabo osebne in osebne zaščitne tehnične opreme markacistov pri delovnih akcijah in
- določi program usposabljanja in način opravljanja preizkusa usposobljenosti za markaciste.

5. člen

Ne glede na določbo tretjega odstavka 9. člena Zakona o planinskih poteh (Uradni list RS, št. 61/07) se šteje, da je kategorizacija planinskih poti, ki so ob uveljavitvi tega zakona vpisane v prostorski prikaz planinskih poti, skladna s predpisom iz 8. člena zakona.

6. člen

Določbe 20. člena zakona se pričnejo uporabljati 1. 1. 2023. Do začetka uporabe se uporabljajo določbe 20. člena Zakona o planinskih poteh (Uradni list RS, št. 61/07).

7. člen

Ta zakon začne veljati petnajsti dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije.

III. OBRAZLOŽITEV PO ČLENIH

K 1. ČLENU

Pravilnik o kategorizaciji planinskih poti (Uradni list RS, št. 80/08) je bil sprejet 24. 7. 2008 in je določil način kategoriziranja planinskih poti po zahtevnosti. Planinske poti se glede na tehnično zahtevnost uporabe razvrščajo v naslednje kategorije: 1. lahke planinske poti, 2. zahtevne planinske poti in 3. zelo zahtevne planinske poti. V skladu z veljavnim tretjim odstavkom 9. člena ZPlanP, bi moralo ministrstvo, pristojno za šport, o skladnosti kategorizacije planinskih poti z ZPlanP in predpisi, izdanimi na njegovi podlagi izdati potrdilo.

Določba se je izkazala za težko izvedljivo, saj ministrstvo, pristojno za šport, nima uradnih oseb, ki bi lahko v naravi preverile skladnost predlagane kategorije planinske poti z zakonom in predpisi, izdanimi na njegovi podlagi. To je še posebej težko izvedljivo v primeru zelo zahtevnih planinskih poti, kjer hojo zamenja ali dopolnjuje plezanje in kjer so za premagovanje težko prehodnih delov vgrajene varovalne naprave.

Da bi se lahko določba tretjega odstavka 9. člena uveljavila, je predlagana sprememba, ki namesto ministrstvu nalaga pristojni planinski zvezi, da v skladu s Pravilnikom o kategorizaciji planinskih poti določi ustrezno kategorijo planinski poti, ki je zavedena v prostorskem prikazu planinskih poti. Po določitvi kategorizacije planinskih poti je planinska zveza dolžna kategorijo posamezne planinske poti ustrezno evidentirati tudi v prostorskem prikazu planinskih poti.

K 2. ČLENU

Veljavni 12. člen določa pogoje za skrbnike planinskih poti, med katerimi je tudi ta, da ima skrbnik ustrezno usposobljene osebe za označevanje planinskih poti - markaciste. Markacista se po zakonu lahko usposobi tako, da opravi poseben preizkus usposobljenosti po izvedenem programu usposabljanja, ki ga določi minister, pristojen za šport. Do sprejema takšnega programa kljub roku, ki ga je zakon določil v prehodnih določbah 27. člena (9 mesecev) ob sprejemu leta 2007, ni nikoli prišlo. Zakon sicer v 32. členu določa, da do sprejetja takšnega programa velja program, ki ga je leta 2004 potrdil Strokovni svet RS za šport, ki mu je veljavnost prav tako že potekla. Zakon tudi ne določa, kdo naj bi preizkuse usposobljenosti in program usposabljanja sploh izvajal, kar povzroča dodatne težave pri usposabljanju markacistov. Poleg tega zakon ne določa kategorij markacistov, dodatnih pogojev za pridobitev kategorije, kdo vodi evidenco markacistov oziroma trenutno seznam markacistov in nenazadnje tudi ne določa pogojev za veljavnost kategorije.

Po prepričanju predlagateljev te novele je treba določiti tudi standarde za ohranjanje veljavnosti kategorije, saj bo tudi slednje lahko prispevalo k kakovostnejšemu delu markacistov, kar bo posledično vplivalo tudi na označenost, opremljenost, vzdrževanje oziroma stanje planinskih poti. Določitev omenjenih standardov se sicer prepušča pristojni planinski zvezi, pričakuje pa se, da bo ta določila minimalno število delovnih

akcij, ki jih mora markacist opraviti letno, bolj frekventno obnovitveno usposabljanje (potrebno za podaljševanje veljavnosti kategorije) ipd. Kot že omenjeno, novela določitev standardov prepušča internim aktom Planinske zveze Slovenije, predlagatelji pa od slednje pričakujejo, da bo tej zavezi sledila karseda v največji meri, saj je kakovost dela tako v interesu skrbnikov planinskih poti in planinske zveze kot tudi vseh ostalih deležnikov oziroma uporabnikov, države ...

Novela zakona zato jasno in nedvoumno določa, da pristojna planinska zveza določi kategorizacijo markacistov, pogoje za vpis v evidenco markacistov in pogoje za veljavnost kategorije ter da se preizkus usposobljenosti opravi pri pristojni planinski zvezi po izvedbi posebnega programa usposabljanja, ki ga prav tako določi in izvaja pristojna planinska zveza, ki ima že zaradi svojega položaja za vse to potrebna strokovna znanja in praktične izkušnje – trenutno kljub nezadostni pravni podlagi vodi seznam registriranih markacistov, določa kategorije in pogoje za markaciste ter izvaja usposabljanja in preizkus usposobljenosti. V evidenci markacistov (trenutno seznamu registriranih markacistov, ki ga vodi Planinska zveza Slovenije) bodo tako vsebovani naslednji podatki: evidenčna številka, ime in priimek markacista, datum rojstva, stalno prebivališče, planinsko društvo, katerega član je markacist, datum udeležbe v programu usposabljanja in opravljanja preizkusa usposabljanja, kategorija in obdobje veljavnosti kategorije.

Ključna rešitev je torej v tem, da se vse pristojnosti glede regulacije markacistov prepustijo pristojni planinski zvezi.

Prav tako bo pristojna planinska zveza določila tudi osebno opremo in osebno zaščitno tehnično opremo, ki jo bodo uporabljali markacisti določene kategorije, saj se bodo v sklopu vzdrževanja in označevanja planinskih poti zagotavljala tudi sredstva za njihovo nabavo in obnavljanje (pristojna planinska zveza bo določila s tem povezane normative za obrabo). Zato je treba določiti minimalne kriterije za osebno opremo (kot je primeroma nahrbtnik, planinski čevlji, vetrovka, jakna, bunda, pohodne hlače, dežna oblačila ipd.) in osebno zaščitno tehnično opremo (kot je primeroma plezalna čelada, plezalni pas, samovarovalni sestav, kompas, GPS naprava, delovni kombinezon ipd.). Omenjena oprema, ki jo pri svojem delu uporabljajo markacisti, je bila dosedaj njihov osebni strošek, strošek Planinske zveze Slovenije pa zgolj, če so bila sredstva zanj odobrena s strani pristojnega organa zveze. Na osnovi sklepa upravnega odbora Planinske zveze Slovenije pa je Komisija za vzgojo in izobraževanje Planinske zveze Slovenije že leta 2004 sprejela normative za obrabo opreme pri akcijah usposabljanja, na vodenih turah ali delovnih akcijah markacistov, ki pa je do danes ostala žal nespremenjena in tudi večinoma neuporabljena.

Predlagani prvi odstavek 2. člena je posledica nove ureditve spremenjenega 20. člena Zakona o planinskih poteh. Glede na to, da se bodo sredstva za vzdrževanje in označevanje planinskih poti zagotavljala iz državnega proračuna, ki je namenjen za področje turizma, prek sistema skrbnikov, kot ga določa 12. člena Zakona o planinskih poteh, je za spremljanje namenske porabe javnih sredstev nujno, da ima organ, ki zagotavlja sredstva, tudi formalno pristojnost nad izborom izvajalcev-skrbnikov, ki jih sofinancira iz svojih proračunskih sredstev.

Z dopolnitvijo 12. člena se glede na dejstvo, da bo odslej zagotavljala sredstva za vzdrževanje in označevanje planinskih poti tudi država, določa tudi obveznost skrbnika, da najmanj enkrat letno oziroma pred začetkom planinske sezone opravi ogled planinskih poti in oceni potrebne ukrepe za vzdrževanje in označevanje poti, za katere skrbi.

K 3. ČLENU

Veljavni 20. člen zakona določa, da pristojna planinska zveza lahko prejema sredstva za vzdrževanje in označevanje planinskih poti iz državnega ali občinskih proračunov na podlagi letnega programa dela zveze. Ne glede na omenjeno diskrecijsko pravico države pa bo ta s predlaganimi spremembami vseeno dolžna pristojni planinski zvezi sofinancirati izvajanje programa usposabljanja in preizkusa usposobljenosti za markaciste in sicer v celoti.

Nadalje se s spremembo tretjega odstavka občini omogoča, da ta za sofinanciranje vzdrževanja in označevanja planinskih poti ali delov planinske poti sklene neposredno pogodbo s pristojno planinsko zvezo na način, da ta lahko ta sredstva v obliki nadomestila iz tega zakona nameni skrbniku planinskih poti, ki opravlja skrbništvo za planinske poti ali dela planinske poti na njenem območju. Sedanji način sofinanciranja glede na pristojnosti občin namreč ni primeren, saj občina lahko sofinancira lokalne zadeve javnega pomena. Sklenitev pogodbe s Planinsko zvezo pa slednje onemogoča, saj ta zagotavlja nadomestila skrbnikom planinskih poti na območju celotne Slovenije in sicer sorazmerno, pri čemer se upošteva dolžina in kategorija planinskih poti, za katere skrbniki opravljajo skrbništvo ter obseg potrebnega vzdrževanja in označevanja takšnih planinskih poti in morebitne nove oziroma nadomestne gradnje. Kar pomeni, da bi se občinska sredstva lahko namenila tudi skrbnikom planinskih poti na območjih drugih občin. Zato sprememba nedvoumno določa, da pristojna planinska zveza občinska sredstva lahko nameni zgolj skrbniku, ki skrbi za vzdrževanje planinskih poti na območju občine. Poleg tega se omogoča tudi, da lokalna skupnost lahko za sofinanciranje vzdrževanja in označevanja planinskih poti mimo pristojne planinske zveze sklene pogodbo neposredno kar s skrbniki planinskih poti, ki opravljajo skrbništvo za planinske poti ali dele planinskih poti na njenem območju.

Ker je pristojna planinska zveza, kot jo opredeljuje 2. člen zakona, samo ena, ni smiselno, da se javna sredstva za te namene dodelijo na podlagi javnega razpisa ali javnega poziva. Zato se kot oblika javnega financiranja za te namene predlaga neposredna pogodba o sofinanciranju. Rešitev za financiranje preko neposredne pogodbe že omogočajo predpisi s področja javnih financ (Pravilnik o postopkih za izvrševanje proračuna Republike Slovenije), na podoben način pa se financira tudi npr. Rdeči križ. Temu primerno se popravlja tudi določba tretjega odstavka (s tem je povezana tudi sprememba četrtega odstavka), saj se pri financiranju ni potrebno več sklicevati na potrjene programe: financiranje se namreč po spremembi dogovori z neposredno pogodbo. Tako upravičenec kot tudi namen porabe je že vnaprej znan in določen. Javna sredstva pa se bodo lahko uporabljala zgolj za stroške, ki jih bodo imeli skrbniki z nakupom materiala in orodja za vzdrževanje planinskih poti, risanje markacij in postavljanje usmerjevalnih tabel, skrinjic in varovalne opreme, markacisti pa za nakup in kasneje obnavljanje osebne in zaščitne tehnične opreme ter za povračilo stroškov za prehrano, za prevoz materiala, orodja in markacistov do delovišč na

planinskih poteh, ki jih bodo vzdrževali, označevali in opremljali, opravljanje tečaja za varno delo z motorno žago za markaciste pa tudi za zavarovanje odgovornosti za te poti in za druge stroške, ki bodo določeni v neposredni pogodbi.

Ker pa dosedaj v 13-tih letih izvrševanja zakona do neposrednega financiranja vzdrževanja in označevanja planinskih poti neposredno (v to niso všteta sredstva npr. Fundacije za šport ali naleti helikopterjev, s katerimi upravljata MNZ in MORS...) iz državnega proračuna še ni prišlo, se določba 20. člena dopolnjuje z novim odstavkom, ki določa obveznost ministrstva, pristojnega za turizem, da iz državnega proračuna zagotavlja sredstva za vzdrževanje in označevanje planinskih poti, saj zakon o spodbujanju turizma namreč določa, da se lahko planinske poti tretirajo kot javne površine, namenjene turistom, med katere sodijo tudi pohodniki, planinci, gorniki, alpinist itd., kar pomeni da je tudi njihovo označevanje in opremljanje v javnem interesu. Ministrstvo bo tako bodisi namenilo ta sredstva pristojni planinski zvezi, da jih ta bo razdelila skladno z zakonom in svojimi prioritetami ali pa bodo z neposredno pogodbo določeni še dodatni pogoji za porabo. Pogodba bo dveletna in vezana na prihodnje proračunsko obdobje, ki je praviloma dvoletno. Ministrstvo, pristojno za turizem, bo tako lahko določilo, da se morajo prednostno vzdrževati planinske poti na določenem turističnem območju, na območju določene gorske občine ali gorskega centra, pri čemer bo izhajalo iz strategije razvoje turizma Slovenije, lahko pa bo določilo tudi druge pogoje oziroma prednostne naloge glede na število uporabnikov planinskih poti, glede na obstoječe stanje planinskih poti, varovalne opreme in oznak na njih (kot so primeroma spremembe v naravi zaradi podnebnih sprememb, poškodbe zaradi naravnih in drugih nesreč) in drugo.

K 4. ČLENU

Prehodna določba določa rok, v katerem mora pristojna planinska zveza vzpostaviti evidenco markacistov oziroma skladno z določbami tega zakona preoblikovati seznam registriranih markacistov, ki ga je vodila dosedaj, določiti kategorizacijo markacistov, pogoje za vpis v evidenco markacistov, pogoje za veljavnost in obdobje veljavnosti posamezne kategorije, osebno opremo in osebno zaščitno tehnično opremo za posamezno kategorijo markacistov, normative za obrabo osebne in osebne zaščitne tehnične opreme markacistov pri delovnih akcijah, program njihovega usposabljanja in način opravljanja preizkusa usposobljenosti. Glede na to, da slednje v določeni obliki že ima in da že izvaja usposabljanja in preizkus usposobljenosti za markaciste, se določa zelo kratek rok, ki je namenjen predvsem temu, da se planinski zvezi omogoči, da skliče pristojne organe, ki bodo (do sedaj brez ustrezne podlage v zakonu) navedene akte določili skladno z določbami tega zakona.

K 5. ČLENU

Določi se, da se šteje, da je kategorizacija planinskih poti, ki so ob uveljavitvi tega zakona vpisane v prostorski prikaz planinskih poti, skladna s predpisom iz 8. člena zakona in s tem veljavna. Kar pomeni, da za obstoječe poti pristojnemu ministrstvu ne bo potrebno izdati potrdil iz 9. člena veljavnega zakona (tudi dosedaj jih namreč ni izdajalo), za kategorizacijo novih planinskih poti, ki bodo nastale po uveljavitvi tega zakona, pa bo na podlagi te novele pristojna pristojna planinska zveza.

K 6. ČLENU

Ker sredstva v že sprejetih proračunih države in lokalnih skupnosti za leti 2021 in 2022 za namene iz spremenjenega 20. člena niso zagotovljena, se uporaba omenjenih določb zamika na začetek proračunskega leta, za katerega proračuni še niso bili sprejeti.

K 7. ČLENU

Določa se običajni rok za začetek veljavnosti zakona, torej 15 dni po objavi v Uradnem listu RS.

IV. BESEDILO ČLENOV, KI SE SPREMINJAJO IN DOPOLNJUJEJO

9. člen

(prostorski prikaz planinskih poti in njihova kategorizacija)

(1) Prostorski prikaz planinskih poti posreduje pristojna planinska zveza v potrditev ministrstvu, pristojnemu za prostor, kategorizacijo planinskih poti pa posreduje pristojna planinska zveza v potrditev ministrstvu, pristojnemu za šport.

(2) O skladnosti prostorskega prikaza planinskih poti s tem zakonom in predpisi, izdanimi na njegovi podlagi, se izda potrdilo. To potrdilo izda ministrstvo, pristojno za prostor, če ugotovi, da je prostorski prikaz planinskih poti izdelan v skladu s predpisom iz drugega odstavka 8. člena tega zakona.

(3) O skladnosti kategorizacije planinskih poti s tem zakonom in predpisi, izdanimi na njegovi podlagi, se izda potrdilo. To potrdilo izda ministrstvo, pristojno za šport, če ugotovi, da je kategorizacija planinskih poti izdelana v skladu s predpisom iz tretjega odstavka 8. člena tega zakona.

(4) Poti, ki jih opredeljuje prostorski prikaz planinskih poti, pridobijo status planinskih poti po tem zakonu po izdaji potrdila iz drugega odstavka tega člena.

(5) Potrjeni prostorski prikaz planinskih poti in njihova kategorizacija se lahko spremeni, in sicer po postopku, ki je s prejšnjimi odstavki tega člena predpisan za njegovo potrditev.

(6) S potrditvijo predlaganih sprememb se lahko status določene planinske poti odvzame ali spremeni njena kategorija oziroma njen prostorski prikaz, lahko pa tudi določena pot, ki še ni kategorizirana kot planinska pot, pridobi status planinske poti in hkrati določi njena kategorija ter njen prostorski prikaz.

12. člen

(izbor skrbnikov)

(1) Izbor skrbnikov se opravi tako, da pristojna planinska zveza na podlagi seznama planinskih društev, včlanjenih vanjo in z upoštevanjem, da se šteje, da je za skrbnika usposobljeno tisto planinsko društvo, ki ima najmanj 30 polnoletnih članov oziroma članic (v nadaljnjem besedilu: član), od teh članov pa najmanj dva izpolnjujeta predpisane pogoje za markacista, pripravi seznam izbranih planinskih društev in ga skupaj s seznamom planinskih poti, na katerih naj bi posamezno planinsko društvo opravljalo skrbništvo, posreduje ministrstvu, pristojnemu za šport, v potrditev.

(2) Šteje se, da izpolnjuje pogoje za markacista tista fizična oseba, ki je uspešno opravila preizkus usposobljenosti s področja vzdrževanja planinskih poti in njihovega označevanja z risanjem markacij, postavljanjem usmerjevalnih tabel, skrinjic

in varovalne opreme, katerega program in način opravljanja podrobneje določi minister, pristojen za šport.

(3) Če ministrstvo, pristojno za šport, ugotovi, da je seznam izbranih planinskih društev v skladu s pogoji iz prvega odstavka tega člena, izda potrdilo o skladnosti.

(4) Po izdaji potrdila iz prejšnjega odstavka pridobijo izbrana planinska društva status skrbnika po tem zakonu in s pristojno planinsko zvezo sklenejo skrbniške pogodbe, in sicer za nedoločen čas.

(5) V skrbniški pogodbi se podrobneje določijo zlasti obveznosti skrbnika v zvezi z opravljanjem skrbništva, višina nadomestila za materialne stroške v zvezi z izvajanjem skrbništva, primeri in vzroki za enostransko prekinitve pogodbe zaradi kršenja določb tega zakona, na njegovi podlagi izdanih predpisov in drugih predpisov, ki urejajo področje ohranjanja narave, kmetijstva in rabe gozdov, in način ureditve medsebojnih razmerij po morebitnem prenehanju veljavnosti pogodbe.

(6) Skrbniška pogodba preneha, če se planinske poti, ki so predmet skrbništva, ukinejo v skladu z določbami tega zakona ali če se ugotovi, da določeno planinsko društvo več kot tri mesece ne izvaja s skrbniško pogodbo določenih nalog ali da ne izpolnjuje več s prvim odstavkom tega člena predpisanih pogojev za skrbnika, in sicer z razdrtjem skrbniške pogodbe ali s sporazumom obeh strank. Razlogi in pogoji za razdrtje skrbniške pogodbe ter medsebojne pravice in obveznosti ob razdrtju se določijo v skrbniški pogodbi.

(7) Če na podlagi seznama planinskih društev ni mogoče predlagati skrbnika določene planinske poti, ali če izbrano planinsko društvo odkloni sklenitev skrbniške pogodbe, ali če se določeno planinsko društvo, ki že ima sklenjeno skrbniško pogodbo, odpove pravici nastopati kot skrbnik, ali če takšna skrbniška pogodba preneha z razdrtjem ali s sporazumom obeh strank, lahko pristojna planinska zveza sklene skrbniško pogodbo za takšno planinsko pot s katerokoli pravno ali fizično osebo, in sicer za določen čas največ sedmih let, vendar samo, če pred sklenitvijo takšne pogodbe pridobi s strani ministrstva, pristojnega za šport, potrdilo, da ima zagotovljeno sodelovanje najmanj dveh fizičnih oseb, ki izpolnjujeta pogoje za markacista.

(8) Po izdaji potrdila iz prejšnjega odstavka pridobi pravna oziroma fizična oseba status skrbnika po tem zakonu in s pristojno planinsko zvezo sklene skrbniško pogodbo, in sicer za določen čas največ sedmih let.

(9) V primeru iz prejšnjega odstavka mora pristojna planinska zveza pred potekom časa, za katerega je bila sklenjena začasna skrbniška pogodba, pridobiti skrbnika za takšno planinsko pot na način iz prvega odstavka tega člena, oziroma če to ni mogoče, veljavnost začasne skrbniške pogodbe podaljšati za naslednjih sedem let, pred podaljšanjem takšne pogodbe pa tudi pridobiti potrdilo iz sedmega odstavka tega člena.

(10) Če se v skladu z zakonom, ki ureja društva, ustanovi nova ali več novih zvez planinskih društev, ki jih je v skladu s tem zakonom tudi mogoče šteti kot pristojno planinsko zvezo in imajo interes, da določena planinska društva, včlanjena vanje, nastopajo kot skrbnik določenih planinskih poti, lahko tudi takšne zveze pripravijo

seznam izbranih planinskih društev in ga skupaj s seznamom planinskih poti, na katerih naj bi posamezno planinsko društvo opravljalo skrbništvo, posredujejo ministrstvu, pristojnemu za šport, v potrditev.

(11) Ministrstvo, pristojno za šport, lahko izda potrdilo o skladnosti izbranih planinskih društev iz prejšnjega odstavka, ki izpolnjujejo pogoje iz prvega odstavka tega člena, samo v primeru, če za takšne planinske poti skrbnik še ni določen ali pa, če se planinsko društvo oziroma oseba iz sedmega odstavka tega člena, ki ima sklenjeno skrbniško pogodbo, odpove pravici nastopati kot skrbnik, ali je takšna skrbniška pogodba prenehala z razdrtjem ali s sporazumom obeh strank oziroma je v primeru osebe iz sedmega ali devetega odstavka tega člena od sklenitve začasne skrbniške pogodbe pretekel rok, za katerega je bila sklenjena, pristojna planinska zveza pa ni pravočasno poskrbela za skrbnika.

(12) Potrjeni seznam izbranih planinskih društev ter pravnih in fizičnih oseb, ki lahko nastopajo kot skrbniki, se lahko spremeni, in sicer po postopku, ki je s prejšnjimi odstavki tega člena predpisan za njegovo potrditev.

(13) S potrditvijo predlaganih sprememb se planinskemu društvu oziroma pravni ali fizični osebi status skrbnika določene planinske poti odvzame, s tem da ta status pridobi drugo planinsko društvo, ki izpolnjuje pogoje iz prvega oziroma enajstega odstavka tega člena oziroma druga pravna ali fizična oseba, če so izpolnjeni pogoji iz sedmega odstavka tega člena.

20. člen

(financiranje opravljanja skrbništva)

(1) Skrbniki so za vzdrževanje in označevanje planinskih poti v njihovi pristojnosti ter za zagotavljanje njihove nemotene in čim bolj varne uporabe upravičeni do nadomestila za materialne stroške opravljanja skrbništva.

(2) Nadomestilo iz prejšnjega odstavka zagotavlja pristojna planinska zveza, in sicer iz:

1. proračunskih in drugih javnih sredstev, ki jih pridobi za namen svojega delovanja;
2. plačil za storitve, ki jih opravlja;
3. donacij, volil in daril gospodarskih in drugih subjektov oziroma sponzorjev;
4. drugih virov, pridobljenih v skladu z zakonom.

(3) Finančna sredstva za vzdrževanje in označevanje planinskih poti se lahko pridobijo iz državnega in občinskih proračunov na podlagi finančno ovrednotenega letnega programa dela pristojne planinske zveze, skladno s predpisi, ki urejajo sofinanciranje društev.

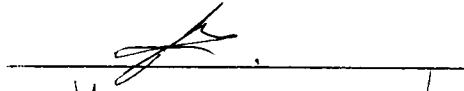
(4) Pristojna planinska zveza razporeja finančna sredstva, namenjena za nadomestilo iz prvega odstavka tega člena, posameznim skrbnikom sorazmerno v skladu s potrjenim programom dela iz tretjega odstavka tega člena, pri čemer se upošteva dolžina in kategorija planinskih poti, za katere skrbniki opravljajo skrbništvo ter obseg potrebnega vzdrževanja in označevanja takšnih planinskih poti in morebitne nove oziroma nadomestne gradnje.

(5) Način plačevanja nadomestila za skrbništvo ter za vzdrževanje in označevanje planinskih poti se podrobneje uredi s skrbniško pogodbo.

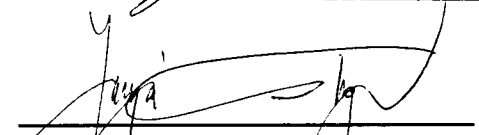
(6) Pristojna planinska zveza vodi finančna sredstva, namenjena za izplačevanje nadomestila za skrbništvo ter za vzdrževanje in označevanje planinskih poti na ločenem računu oziroma na posebnem stroškovnem mestu.

Podpisi poslank in poslancev PS SMC

Mateja Udovč

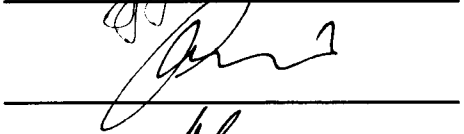
Janja Sluga

Monika Gregorčič

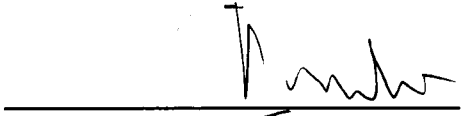
Gregor Perič

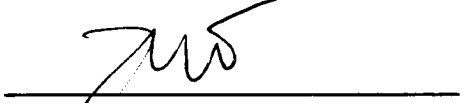
mag. Branislav Rajič

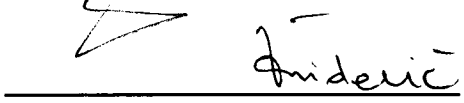
Mag. Dušan Verbič

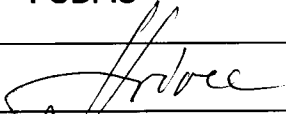
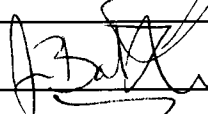
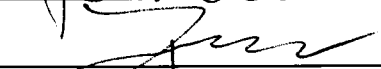
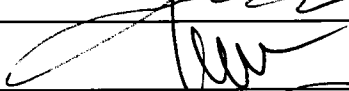

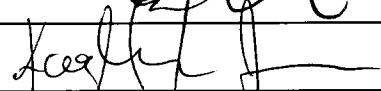

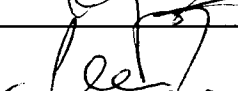
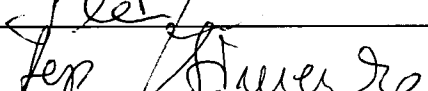
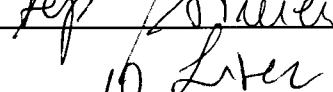
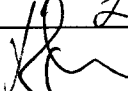
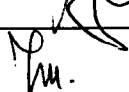
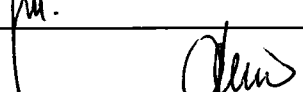
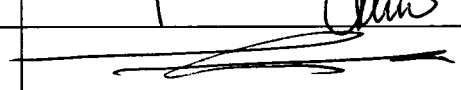
Igor Zorčič

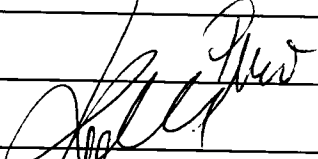
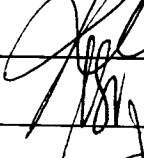

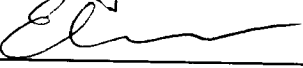

Mojca Žnidarič

PODPISI POSLANK IN POSLANCEV SDS

IME IN PRIIMEK	PODPIS
DANIJEL KRIVEC	
ANJA BAH ŽIBERT	
FRANC BREZNIK	
NADA BRINOVŠEK	
BORIS DOBLEKAR	
JURE FERJAN	
MAG. KARMEN FURMAN	
MAG. BRANKO GRIMS	
EVA IRGL	
LIDIJA IVANUŠA	
ALENKA JERAJ	
MAG. DEJAN KALOH	
FRANCI KEPA	
JOŽEF LENART	
SUZANA LEP ŠIMENKO	
TOMAŽ LISEC	
LEON MERJASEC	
JANEZ MOŠKRIČ	
BOJAN PODKRAJŠEK	
MAG. MARKO POGAČNIK	

IME IN PRIIMEK	PODPIS
MARIJAN POJBIČ	
FRANC ROSEC	
MOJCA ŠKRINJAR	
JOŽE TANKO	
MAG. ELENA ZAVADLAV UŠAJ	
LJUBO ŽNIDAR	

REPUBLIKA SLOVENIJA

DRŽAVNI ZBOR

Poslanska skupina Nova Slovenija - krščanski demokrati

Šubičeva ulica 4, 1000 Ljubljana

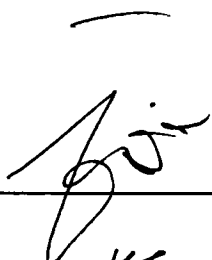
t: 01 478 96 70, f: 01 478 98 65, e: ps-nsi@dz-rs.si, www.dz-rs.si

IME IN PRIIMEK	PODPIS
Jožef Horvat	
Aleksander Reberšek	
Iva Dimic	
Blaž Pavlin	
Tadeja Šuštar	
Mihael Prevc	
Andrej Černigoj	

PODPISA POSLANCEV PS IMNS:

Felice Žiža

A handwritten signature in black ink, appearing to be 'F. Žiža', written over a horizontal line.

Ferenc Horváth

A handwritten signature in black ink, appearing to be 'F. Horváth', written over a horizontal line.